

opusdei.org

Com una gran simfonia: els sants en l'any litúrgic

En el concert de la història, cada sant toca un instrument diferent. Ens apropem a aquesta música celebrant la seva memòria al llarg de l'any litúrgic.

21/11/2017

En la representació del Judici Final de la Capella Sixtina, obra mestra de Miquel Àngel, veiem Crist al centre, que sembla governar l'univers amb

un moviment de braç. Al seu costat hi ha santa Maria, que mira amb pietat els seus fills mentre es presenten davant del jutge suprem. Entorn d'aquestes dues figures es disposa una multitud de personatges: sants de l'Antic i del Nou Testament, màrtirs i apòstols, que contemplen el Salvador.

Aquest tipus de representació del Judici Final té una llarga tradició en l'art cristià. A l'edat mitjana era comú, a les façanes de les esglésies i catedrals i de vegades també a l'interior, mostrar Crist envoltat de sants: homes i dones, joves i ancians, savis doctors i senzills treballadors manuals, reis i papes, monjos i soldats, verges i pares de família, de tots els ambients i llocs, de totes les races i cultures. Aquesta immensa turba amb freqüència s'acompanyava d'àngels tocant instruments musicals, fent del conjunt una gran orquestra que

interpreta una bonica simfonia, dirigida pel compositor i mestre, Jesucrist. Benet XVI va comparar els sants amb un gran «conjunt d'instruments que, fins i tot amb la seva individualitat, eleven a Déu una única gran simfonia d'intercessió, d'acció de gràcies i d'alabança».[1] Cada un és mestre d'un instrument diferent, i el resultat és una música variada, sempre nova, que interpretem quan al llarg de l'any litúrgic celebrem la seva memòria. Els benaventurats formen part de la nostra vida per la Comunió dels sants: estem units a l'Església del cel, «on les ànimes triomfen amb el Senyor».[2] La sensibilitat litúrgica cristiana es manifesta quan s'entrellaça el que creiem, vivim, celebrem i resem.

Riqueses de la santedat cristiana

Al llarg de la història, són innombrables els homes i les dones

que han posat per obra les paraules de Jesús: «*Estote ergo vos perfecti, sicut Pater vester caelestis perfectus est*, sigueu perfectes com ho és el vostre Pare celestial».[3] La riquesa de carismes de l'Esperit Sant, les diferències en la manera de ser de les persones i l'àmplia gamma de situacions en les quals els cristians han viscut, fan que aquest mandat del Senyor s'encarni de diverses maneres. «Cada estat de vida condueix a la santedat, sempre! A casa, al carrer, a la feina, a l'Església, en aquell moment i en el teu estat de vida es va obrir el camí cap a la santedat».[4]

Quant atreuen els sants! La vida d'una persona que ha lluitat per identificar-se amb Crist constitueix una gran apologia de la fe. La seva potentíssima llum resplendeix en mig del món. Si a vegades sembla que la història dels homes està governada pel regne de la foscor, es

deu possiblement que aquests llums brillen en menys nombre o més tènueament: «aquestes crisis mundials, apuntava sant Josepmaria, són crisis de sants».[5] El contrast entre la lluminosa existència dels sants i les tenebres en les quals potser es van veure envoltats pot ser gran; de fet, molts van ser objecte d'incomprensions o de persecucions, obertes o encavalcades, com li va passar al Verb Encarnat: «quan la llum ha vingut al món, els homes s'han estimat més la foscor que la llum».[6] Tanmateix, l'experiència ens mostra l'indubtable atractiu dels sants: en tants ambients de la nostra societat, es continua reconeixent amb admiració el testimoni d'una vida cristiana forta, radical, coherent. Les històries dels sants mostren, a més, com el contacte amb el Senyor omple el cor de pau i d'alegria; com es pot difondre serenitat, esperança i optimisme en el nostre entorn, i com romandre,

ahora, oberts a les necessitats dels altres, especialment a les dels més desfavorits.

La devoció als sants

La insondable riquesa de la santedat cristiana ha estat contínuament recordada i meditada per l'Església en vista de la Paraula de Déu. La Litúrgia celebra amb amor cada any als seus fills que han passat pel món, com Jesús, «fent el bé»,^[7] sent vives lluminàries per als seus germans els homes, ajudant-los a ser feliços en aquesta terra i en la vida futura. Les dates que commemoren les seves memòries litúrgiques respectives corresponen habitualment al dia de la seva mort o *dies natalis*: la data en què neixen a la nova vida, la del cel. En altres ocasions, recorden altres moments destacats en la seva biografia, especialment aquells relacionats amb la recepció dels sagraments.

Gran era la devoció de sant Josepmaria als sants: «Quin amor el de Teresa! —Quin zel el de Xavier! —Quin home més admirable sant Pau! —Ah, Jesús, doncs jo... t'estimo més que Pau i que Xavier i que Teresa!».

[8] La Sagrada Litúrgia és un lloc privilegiat per créixer en amor a aquests intercessors celestes i per sentir-los propers, com amables companys de viatge, durant el pelegrinatge. El Missal Romà, recollint una tradició plurisecular de fe celebrada, conté formularis comuns d'oracions per a les misses de màrtirs, pastors, doctors de l'Església, verges, i sants i santes que van assolir la plenitud de la vida cristiana en circumstàncies i estats de vida diferents. En la majoria dels casos, les seves celebracions contenen algunes d'aquestes oracions comunes i altres oracions pròpies.

En qualsevol família es festegen de manera especial els aniversaris dels membres més destacats, com el pare o la mare, els avis... Així passa també en la família de Déu que és l'Església. A més de les festes de santa Maria, el calendari general celebra les *solemnitats* de sant Josep (19 de març); de la Nativitat de sant Joan Baptista (24 de juny); de sant Pere i sant Pau (29 de juny) i de Tots Sants (1 de novembre). S'hi sumen un bon nombre de *festes* de sants: a més de les dels apòstols i evangelistes, que jalonen tot l'any, són festes les memòries litúrgiques de sant Llorenç (10 d'agost); sant Esteve protomàrtir (26 de desembre) i els sants Innocents (28 de desembre). A aquestes dates s'uneixen les *memòries*, la celebració de les quals pot ser lliure o obligatòria. A l'Obra, a més de les festes del Senyor, de la Mare de Déu i de sant Josep, se celebren amb especial devoció les festivitats de la santa Creu; les dels

sants Arcàngels i Apòstols, patrons de les tasques de la Prelatura; les dels altres apòstols i evangelistes; la dels Àngels Custodis.

Com es llegeix al llibre de l'Apocalipsi, els sants constitueixen «una gran multitud que ningú no podia comptar, de totes les nacions, tribus, pobles i llengües».[9] Aquest poble comprèn els sants de l'Antic Testament, com el just Abel i el fidel patriarca Abraham; els del Nou Testament; els nombrosos màrtirs de l'inici del cristianisme i els beats i sants dels segles successius. És la gran família dels fills de Déu, formada per aquells que van modelar la seva vida sota l'impuls de l'etern animador, l'Esperit Sant.

Les col·lectes del Missal Romà

Un escriptor francès contemporani deia que els sants són com «els colors de l'espectre en relació amb la llum». [10] Cadascú expressa, amb tonalitats

i brillantors pròpies, la llum de la santedat divina. Sembla com si el fulgor de la Resurrecció de Crist, en travessar el prisma de la humanitat, s'obris en una gradació de colors tan variats com fascinants. «Quan l'Església, en el cicle anual, fa memòria dels màrtirs i els altres sants “proclama el misteri pasqual complert en ells, que van patir amb Crist i han estat glorificats amb Ell; proposa als fidels els seus exemples, que atreuen tothom per mitjà de Crist al Pare, i pels seus mèrits implora els beneficis divins”». [11]

A través dels formularis de les misses dels sants del Missal Romà, l'Església expressa la seva oració en paraules que ens ajuden a considerar els diferents colors d'aquest espectre de llum. En cada una d'aquestes celebracions, hi ha almenys l'oració col·lecta pròpia del sant, que el sacerdot recita en els ritus inicials, immediatament abans de la litúrgia

de la paraula. Aquesta breu oració ens indica el caràcter de la celebració:[12] recorda de manera succinta quin aspecte de la santedat de Déu va brillar amb més força en el sant que commemorem aquell dia. Freqüentment comencen evocant alguna faceta de la història de la salvació, en particular del Misteri de Crist. És habitual, a més, que encomanin el poble cristià al sant o santa, la intercessió de la qual se suplica per a alguna circumstància de la vida.

El contingut de les col·lectes és molt ric i variat. Així, per exemple, en la memòria de sant Joan Fisher i sant Tomàs Moro (22 de juny) es demana la coherència entre la fe i la mateixa existència (la qual cosa sant Josepmaria anomenarà la unitat de vida); o s'implora tenir ardor apostòlic com sant Francesc Xavier (3 de desembre); o viure del misteri de Crist, especialment contemplant-ne

la Passió, com va fer santa Caterina de Siena (29 d'abril); o ser encesos en el cor amb el foc de l'Esperit Sant, el dia de sant Felip Neri (26 de maig). En altres ocasions es requereixen dons i gràcies per a l'Església: la fecunditat de l'apostolat en la memòria de sant Carles Lwanga i companys màrtirs (3 de juny); la benedicció de tenir pastors segons el cor de Jesús, el dia de sant Ambrosi (7 de desembre); o una obertura confiada dels cors a la gràcia de Crist, com repetia sant Joan Pau II (22 d'octubre). Amb els sants es recorren també els mil replegaments de la vida cristiana: així, en la memòria de sant Juan Diego (9 de desembre) es contempla l'amor de la Santíssima Mare de Déu cap al seu poble, i en la de santa Àgueda (5 de febrer) es recorda com agrada a Déu la virtut de la puresa.

Aquests exemples, que es podrien multiplicar indefinidament, ens

mostren com les oracions de les celebracions dels sants constitueixen una font riquíssima per a la nostra estona d'oració personal del dia, o per adreçar-nos al Senyor espontàniament amb alguna frase al llarg de les hores de feina i descans. Són com gemmes precioses de bellesa singular, ja que algunes tenen molts segles d'antiguitat, que s'enllacen en aquestes joies de la tradició cristiana que són les celebracions litúrgiques. Amb aquestes, resem com han resat tantes generacions de cristians. Les memòries i festes dels sants al llarg de l'any ens donen oportunitats de conèixer una mica més aquests poderosos intercessors davant la Trinitat, així com de fer nous amics al cel.

Estrelles de Déu

En els sants «el contacte amb la paraula de Déu ha provocat, per dir-

ho així, una explosió de llum, a través de la qual la resplendor de Déu il·lumina el nostre món i ens mostra el camí. Els sants són estrelles de Déu, que deixem que ens guiïn cap aquell que anhela el nostre ser». [13] Igual com l'estrella d'Orient va guiar els Mags cap a la seva trobada personal amb Crist, els sants ens indiquen, com estrelles polars en la nit, quin és el “nord” al qual ens hem de dirigir.

Entre aquestes estrelles que assenyalen el camí, l'Església ha proposat també públicament a la devoció del poble cristià sant Josepmaria i el beat Àlvar. L'ardor apostòlic i el servei desinteressat a l'Església i a totes les ànimes, que van esculpir la identitat cristiana del Fundador de l'Opus Dei i del seu primer successor, caracteritzen les oracions que l'Església eleva a Déu en les festes litúrgiques respectives. En el primer cas, l'Església implora al

nostre Pare Déu que, per la intercessió de sant Josepmaria, enmig del treball ordinari, «ens configurem al teu fill Jesucrist i servim amb ardent amor l'obra de la Redempció»[14] i que la celebració dels sagraments «enforteixin en nosaltres l'esperit de fills adoptius». [15] En l'oració col·lecta del beat Àlvar es prega que, imitant-ne l'exemple, «ens gastem humilment en la missió salvífica de l'Església», [16] perquè el senyor Àlvar va ser fidel a l'Església i va seguir lleialment sant Josepmaria en la difusió del missatge de la crida universal a la santedat i l'apostolat.

Ens ajuda anar assíduament a la intercessió de sant Josepmaria i del beat Àlvar perquè ens abastin del cel la fidelitat a la nostra pròpia vocació, en tota circumstància. “Llegint” les seves vides —com si fossin una gran novel·la— aprenem a ser sants en la vida ordinària. De fet, com recordava

sant Bernat en una homilia del dia de Tots Sants, «els sants no necessiten els nostres honors, ni els suma res la nostra devoció (...); la veneració de la seva memòria redunda en profit nostre, no seu. Pel que fa a mi, confesso que, quan hi penso, se m'encén un fort desig».[17] Vet aquí, per tant, el significat del culte d'aquests homes i dones de Déu: «contemplar l'exemple lluminós dels sants, suscitar en nosaltres el gran desig de ser com ells, feliços per viure a prop de Déu, en la seva llum, en la gran família dels amics de Déu».[18] A més, en contemplar —al llarg de l'any— els sants i santes de tots els llocs i de tots els temps, experimentem que «foren, són normals: de carn, com la teva. —I venceren».[19]

La celebració del culte als sants ens recorda amb força la crida universal a la santedat: amb la gràcia de Déu, tots podem correspondre amb

plenitud a l'amorosa invitació de participar de la vida divina, en les nostres circumstàncies. Com animava el Papa Francesc: «Sovint tenim la temptació de pensar que la santedat està reservada només per als qui tenen la possibilitat de prendre distància de les ocupacions ordinàries, per dedicar-se exclusivament a l'oració. Però no és així. Algun pensa que la santedat és tancar els ulls i fer cara de sant. No! No és això la santedat. La santedat és una cosa més gran, més profunda que ens dona Déu. És més, estem cridats a ser sants precisament vivint amb amor i oferint el mateix testimoni cristià en les ocupacions de cada dia».[20] Persones de tota condició recorren el camí de la perfecció cristiana: «hi ha molts cristians meravellosament sants; hi ha moltes mares de família meravellosament, encantadorament santes; hi ha molts pares de família formidables. Ocuparan al cel llocs de

meravella. I obrers i camperols. On menys es pensa, allà hi ha ànimes que vibren».[21] Quina il·lusió considerar que, a mesura que passin els anys, seran més i més els sants de la vida quotidiana, que celebrarem litúrgicament perquè ens impulsin a enamorar-nos de Crist en la nostra tasca habitual!

Fernando López Arias

.....

[1] Benet XVI, Audiència, 25-IV-2012.

[2] Sant Josepmaria, Notes d'una reunió familiar, 26-VI-1974, a *Catequesis en Amèrica I*, 695 (AGP, biblioteca, P04).

[3] *Mt* 5, 48.

[4] Francesc, Audiència, 19-XI-2014.

[5] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 301.

[6] *Jn* 3,19.

[7] *Hch* 10, 38.

[8] *Camí*, n. 874.

[9] *Ap* 7, 9.

[10] J. Guittou, *Oeuvres Complètes 2*,
París: Desclée de Brouwer, 1968, 933.

[11] *Catecisme de l'Església Catòlica*,
n. 1173. Cf. Concili Vaticà II, Const.
Sacrosanctum Concilium, n. 104.

[12] Cf. *Instrucció general del Missal Romà*, n. 54.

[13] Benet XVI, Homilia, 6-I-2012.

[14] Oració col·lecta de la missa de
sant Josepmaria (26 de juny).

[15] Oració postcomunió de la missa
de sant Josepmaria (26 de juny).

[16] Oració col·lecta de la missa del
beat Àlvar (12 de maig).

[17] Sant Bernat, *Sermo 2*, a *Opera Omnia Cisterc.* 5, 364 (*Lectio altera* de l'Ofici de lectures de la Litúrgia de les Hores de l'1 de novembre).

[18] Benet XVI, Homilia, 1-XI-2006.

[19] *Camí*, n. 133.

[20] Francesc, Audiència, 19-XI-2014.

[21] Sant Josepmaria, Notes d'una reunió familiar, 18-V-1970, a *Crònica* 1970, 284 (AGP, biblioteca P01).

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/com-una-gran-
simfonia-els-sants-en-lany-liturgic/](https://opusdei.org/ca/article/com-una-gran-simfonia-els-sants-en-lany-liturgic/)
(04/04/2025)